

HOMO'POLY

Somewhere over the rainbow: discussions on homosexuality in schools across Europe

SUMMARY - HU

A KÖTET RÖVID ISMERTETÉSE

Kötetünk tizenöt európai általános iskola valamint felsőoktatási, pedagógusképző intézmény szerzőinek tanulmányait mutatja be. Az Európai Bizottság támogatásával létrejött közös együttműködés 2016 végén indult egy ERASMUS+ KA2 program keretében. A projekt 2019 augusztusában zárul. Együttműködésünk célkitűzésének szelekciójával és pénzügyi támogatásával az Európai Bizottság kiemeli, hogy nagy szükség van a homofób és transfób magatartás elleni kiállásra. Ennek értelmében a Homo'poly elnevezésű projekt ilyen módon arra törekszik, hogy minél jobban támogassa a homoszexualitás elfogadását, azzal a kifejezett céllal, hogy javítsa az LMB diákok iskolai hétköznapjait.

A nyolc résztvevő ország igen eltérő módon közelíti meg a homoszexualitás kérdését. Míg Hollandia széles körben "úttörőnek" tekinthető a meleg jogokkal kapcsolatban, Magyarország számára szűkülnek a civil szervezetek és egyesületek lehetőségei a meleg és biszexuális jogállásával kapcsolatban. A vallás, a hit komoly kihívást képvisel a homoszexualitás kérdésében Törökországban, Lengyelországban és – bár kisebb mértékben – Spanyolországban is. Az Egyesült Királyság szívesen ábrázolja magát igen haladónak a homoszexualitás elfogadásának tekintetében, azonban kijelenthető, hogy ez általában elmarad a gyakorlatban. Belgium viszonylag "kiegyensúlyozottan" viselkedik a homoszexualitás elfogadásában és felkarolásában, de itt is jellemző, hogy az egyenlő jogok, a védelem és a lehetőségek még mindig túl gyakran elkerülik az LMBT közösséget.

A kötetben összegyűjtött tanulmányok részletesen feltérképezik ezeket a tendenciákat, valamint felkutatják miért és milyen mértékben megosztó (vagy már nem megosztó) ez a kérdés Európa egyes területein. Az összefüggések megértéséhez a Homo'poly nyolc résztvevő országában a tanárok, tanulók és szülők homoszexualitással kapcsolatos attitűdjeit vizsgáltuk meg. A tanulói, tanári és szülői kérdőívek eredményeit vizsgálva feltártuk, hogyan látják a fiatalok a homoszexualitást és milyen szerepet tölt be (illetve tölthetne be) az iskola e vélemények kialakulásában és formálásában. A tanulmány felvázolja az adatgyűjtés módszertanát, valamint bemutatja az eredményeket és a legfontosabb konklúziókat. Mivel ebben a nyolc országban ez az első kvalitatív elemzés a homoszexualitásról, biztosak vagyunk abban, hogy az eredmények olyan új betekintést nyújtanak, amelyek segíthetik a szakmai ajánlások ezen a területen történő létrejöttét és fejlesztését.

A kutatást követően az első országspecifikus tanulmány Belgiumra fókuszál. A szerzők különböző jogi tényezőket elemeznek a homoszexualitás kérdéskörében, Belgiumban, valamint a flamand oktatási rendszer ide vonatkozó szempontjairól. Végezetül a cikk a mindennapi oktatási gyakorlatot tárja fel a tanár szemszögéből, rávilágítva, hogy ezek a kérdések a napi tanításban hogyan kezelhetők.

HOMO'POLY

A második tanulmány a németországi kérdésekkel foglalkozik. A homoszexualitás németországi történelmi áttekintését követően a tanulmány összehasonlítja az iskolai szexuális nevelés témaköreit és irányelveit két német szövetségi tartományban. Azt is vizsgálja, hogyan kezelik a homoszexualitás kérdését a tanárképzésben és a tanártovábbképzésben mind a kezdő, mind pedig a már gyakorlatban lévő tanárok esetében. Végezetül számos figyelemreméltó projektet, szervezetet és egyesületet mutatnak be, amelyek az iskolákkal szoros együttműködésben szemináriumokat és workshopokat tartanak általános- és középiskolai oktatásban valamint a felsőoktatásban, a homoszexualitás elfogadásának elősegítésére.

Al Gore Kellemetlen Igazság című filmje és könyve inspirálta a harmadik, Magyarországgal foglalkozó tanulmány szerzőjét. Átfogó képet kapunk Magyarország történelmi "sokféleségéről", valamint az LMBT közösség múltbeli megközelítéseiről és jelenlegi helyzetéről. Megvizsgálja, hogy a homoszexualitás miképpen jellemezhető a magyar jogszabályokban 2017-ben, majd kifejti, hogy a magyar alkotmány hogyan és milyen eszközökkel biztosítja az LMBT közösség számára az egyenlő bánásmódot. Az utolsó rész foglalkozik a homoszexualitás oktatásban betöltött szerepéről, beleértve a különböző eszközöket, amelyek a tanárok rendelkezésére állnak a tudatosság és a tolerancia elősegítése érdekében.

A negyedik cikk megvizsgálja, milyen utat járt be a LMBT közösség a lengyel történelem során. Bemutatja a terminológia eredetét, és felvázolja, hogy más módon közelítették meg a homoszexualitás kérdését az évszázadok során; a mai napig eltér azon férfiak és nők iránti bánásmód, akik ugyanazon nemű partnerekhez vonzódnak. A fiataloknak komoly kihívásokkal kell szembenézniük, mivel az iskolák nem (vagy még nem) tudnak biztonságos környezetet biztosítani a homoszexuális tanulók számára: a zaklatás, terrorizálás (bullying) igen gyakori, és gond, hogy a homoszexualitás témája a tantervben és az osztályteremi diskurzusban nem szerepel. Összefoglalva elmondható, hogy Lengyelországnak még nagy utat kell megtennie a homoszexualitás megértéséért és elfogadásáért. Ilyen módon a (fiatal) LMBT-k kezelése az országban továbbra is komoly aggodalomra ad okot.

A Spanyolországgal foglalkozó tanulmány áttekintést ad a homoszexualitás jelenlegi társadalmi attitűdjeire, mind az oktatás, mind pedig a társadalom körében. A közelmúlt spanyol történelem retrospektív vizsgálata azt igazolja, hogy fontos a genderelmélet és a homoszexualitás társadalmi elfogadása, ami az általános oktatási modellekben és a gender szemléletű oktatásban gyökerezik. Különös hangsúlyt kap a homoszexualitás helyzete a középfokú oktatásban, és az iskolán kívüli kezdeményezések kapcsán. Ezen kívül fontos megemlíteni a homoszexuális közösség képviselőit és megjelenését a spanyol irodalomban, ami rámutat arra, hogyan érvényesülhet a homoszexualitás kérdése bizonyos újabb reprezentációs modellek eszközeként.

A hatodik országot képviselő tanulmány Hollandiát mutatja be. Első kérdésként arra fókuszál, hogyan viszonyul a holland társadalom az LMBT közösségekkel szemben, és milyen tényezők alakítják a különböző magatartási modelleket, attitűdöket. A fiatal diákokra és az iskolára összpontosít, és dokumentálja, hogy az élet továbbra is nehéz az LMBT fiatalok számára. És bár a holland oktatási politika és az LMBT-re vonatkozó tanterv igen ambíciózus és jól megtervezett, a kivitelezés szempontjából még sok kívánnivalót hagy maga után. Végül a cikk megemlíti néhány lényeges, napjainkban meglévő jelenséget, beleértve a kulturális

HOMO'POLY

sokszínűséget, a számítógépes zaklatást (bullying) és a társadalmi konzervativizmus felemelkedését.

A hetedik tanulmány a törökországi kérdésekkel foglalkozik. A török embereket több ezer éves múlt, vallás és földrajz köti össze, ennek következményeként egységes a homoszexualitással kapcsolatos nézetük is. Ez az országspecifikus tanulmány kísérletet tesz arra, hogy bemutassa a homoszexualitás történelmi hátterét Törökországban, emellett áttekintést ad az oktatásban és az oktatási rendszerben (tantervek, oktatási programok stb.) betöltött szerepére.

A nyolcadik, egyben utolsó tanulmány az Egyesült Királyságra összpontosít. Számos kutatás utal arra, hogy a fiatalabb korosztály számára nem okoz gondot saját szexualitásukról beszélni, de a tanárok gyakran összetévesztik a tanulási környezetet a heteronormativitással. A cikk bemutatja Kumashiro elméletét a "queer" tanítással kapcsolatban, ami azt jelenti, hogy a tantervet gender szöveggként értelmezik, és mivel a tanárok ebben a helyzetben "furcsán", szokatlan helyzetben érezhetik magukat, így megkérdőjelezzik a nemek és szexualitás normatív előírásait. Ilyen módon normalizálják, elfogadják a létezés "más", "egyéb" megjelenési formáit (Sedgwick, 1991, 2003, 2013), ami kihívást jelent az általánosan elfogadott bináris logikára.

Végül néhány megjegyzés a kötetben megjelent tanulmányok megközelítési módjáról. Az összehasonlító tanulmány elsőként szerepel, mivel itt szerepelnek a legfontosabb megállapítások és a cikk kiindulási alapul szolgál az egyes országok tanulmányaihoz, amelyek betűrendben követik egymást. Mindegyik országspecifikus tanulmányt egy-egy Homo'poly partnerintézmény képviselője írta, ezért a stílus és a megközelítés változhat. Fontos azonban kiemelni, hogy mindegyik tanulmány tükrözi az országspecifikus kritériumokat és a szerzők széles körű tapasztalatait. Tudatában vagyunk és szeretnénk elismerni, hogy számos más európai ország is izgalmas munkát végez ezen a területen, ez a kiadvány azonban a Homo'poly nyolc résztvevő országára korlátozódott.

Ezúton kérjük, látogassa meg honlapunkat is: www.homopoly.eu. Ez a publikáció az első olyan iskolákra összpontosító kiadvány, amelyet a Homo'poly folyamatosan fejleszteni fog a homoszexualitás megértésének és elfogadásának elősegítésére. Bízunk benne, hogy a további virtuális találkozásoknál frissítésekre és bővítésekre bukkanhat a kedves érdeklődő.